

SVD, Toplu Tavsiye (Collaborative Filtering)

Diyelim ki Star Trek (ST) dizisini ne kadar begendigini 4 tane kullanıcı sezonlara göre işaretlemiş. Bu örnek veriyi alttaki gibi gösterelim.

```
from pandas import *  
  
d = np.array(  
    [[5, 5, 0, 5],  
     [5, 0, 3, 4],  
     [3, 4, 0, 3],  
     [0, 0, 5, 3],  
     [5, 4, 4, 5],  
     [5, 4, 5, 5]])  
  
data = DataFrame (d.T,  
    columns=['S1', 'S2', 'S3', 'S4', 'S5', 'S6'],  
    index=['Ben', 'Tom', 'John', 'Fred'])  
data
```

	S1	S2	S3	S4	S5	S6
Ben	5	5	3	0	5	5
Tom	5	0	4	0	4	4
John	0	3	0	5	4	5
Fred	5	4	3	3	5	5

Veriye göre Tom, ST dizisinin 3. sezonunu 4 seviyesinde sevmiş. 0 değeri o sezonun seyredilmediğini gösteriyor.

Toplu Tavsiye algoritmaları verideki diğer kişilerin bir ürünü, diziyi, vs. ne kadar begendığının verisinin diğer “benzer” kişilere tavsiye olarak sunulabilir, ya da ondan önce, bir kişinin daha almadığı ürünü, seyretmediği sezonu, dinlemediği müziği ne kadar “begeneceğinin” tahmin eder. Kaggle sitesi üzerinden yapılan unlu Netflix yarışmasının amacı buydu - ayrıca tahmin edilen ve gerçek beğeni notunun hata payının hesabı için RMSE hesabı kullanılmıştı.

Peki benzerliğin kriteri nedir, ve benzerlik nelerin arasında ölçülür?

Benzerlik, ürün seviyesinde, ya da kişi seviyesinde yapılabilir. Eğer ürün seviyesinde ise, tek bir ürün için tüm kullanıcıların verdiği nota bakılır. Eğer kullanıcı seviyesinde ise, tek kullanıcının tüm ürünlere verdiği beğeni notları vektörü kullanılır.

Mesela 1. sezondan hareketle, o sezonu begenen kişilere o sezona benzer diğer sezonlar tavsiye edilebilir. Kisiden hareketle, mesela John’a benzeyen diğer kişiler bulunarak onların begendigi ürünler John’a tavsiye edilebilir.

Ürün ya da kişi bazında olsun, benzerliği hesaplamanın da farklı yolları var. Genel olarak benzerlik ölçütünün 0 ile 1 arasında değişen bir sayı olmasını tercih ediyoruz ve tüm ayarları ona göre yapıyoruz. Diyelim ki elimizde beğeni notlarını taşıyan A, B vektörleri var (baska veri türü de taşıyor olabilir tabii), ve bu vektörlerin içinde beğeni notları var. Benzerlik çeşitleri şöyle:

Oklit Benzerligi (Euclidian Similarity)

Bu benzerlik $1/(1 + \text{mesafe})$ olarak hesaplanır. Mesafe karelerin toplamının karekoku (yani Oklitsel mesafe, ki isim buradan geliyor). Bu yuzden mesafe 0 ise (yani iki “sey” arasında hic mesafe yok, birbirlerine cok yakinlar), o zaman hesap 1 dondurur (mukemmel benzerlik). Mesafe arttikca bolen buyudugu icin benzerlik sifira yaklasir.

Pearson Benzerligi

Bu benzerligin Oklit’ten farkliligi, sayi buyuklugune hassas olmamasidir. Diyelim ki birisi her sezonu 1 ile begenmis, digeri 5 ile begenmis, bu iki vektorun Pearson benzerligine gore birbirine esit cekar. Pearson -1 ile +1 arasında bir deger dondurur, alttaki hesap onu normalize ederek 0 ile 1 arasina ceker.

Kosinus Benzerligi (Cosine Similarity)

İki vektoru geometrik vektor olarak gorur ve bu vektorlerin arasında olusan aciyi (daha dogrusu onun kosinusunu) farklilik olcutu olarak kullanir.

$$\cos \theta = \frac{A \cdot B}{\|A\| \|B\|}$$

```
from numpy import linalg as la
def euclid(inA,inB):
    return 1.0/(1.0 + la.norm(inA - inB))

def pearson(inA,inB):
    if len(inA) < 3 : return 1.0
    return 0.5+0.5*np.corrcoef(inA, inB, rowvar = 0)[0][1]

def cos_sim(inA,inB):
    num = float(np.dot(inA.T,inB))
    denom = la.norm(inA)*la.norm(inB)
    return 0.5+0.5*(num/denom)
```

```
print np.array(data.ix['Fred'])
print np.array(data.ix['John'])
print np.array(data.ix['Ben'])
print pearson(data.ix['Fred'],data.ix['John'])
print pearson(data.ix['Fred'],data.ix['Ben'])
```

```
[5 4 3 3 5 5]
[0 3 0 5 4 5]
[5 5 3 0 5 5]
0.551221949943
0.906922851283
```

```
print cos_sim(data.ix['Fred'],data.ix['John'])
print cos_sim(data.ix['Fred'],data.ix['Ben'])
```

```
0.898160909799
```

```
0.977064220183
```

Simdi tavsiye mekanigine gelelim. En basit tavsiye yontemi, mesela kisi bazli olarak, bir kisiye en yakin diger kisileri bulmak (matrisin tamamina bakarak) ve onlarin begendikleri urunu istenilen kisiye tavsiye etmek. Benzerlik icin ustteki olcutlerden birini kullanmak.

Fakat belki de elimizde cok fazla urun, ya da kullanici var. Bir boyut azaltma islemi yapamaz miyiz?

Evet. SVD yontemi burada da isimize yarar.

$$A = USV$$

elde edecegimiz icin, ve S icindeki en buyuk degerlere tekabul eden U, V degerleri siralanmis olarak geldigi icin U, V 'nin en bastaki degerlerini almak bize “en onemli” bloklari verir. Bu en onemli kolon ya da satirlari alarak azaltilmis bir boyut icinde benzerlik hesabi yapmak islemlerimizi hizlandirir. Bu azaltilmis boyutta kumeleme algoritmalarini devreye sokabiliriz; U 'nun mesela en onemli iki kolonu bize iki boyuttaki sezon kumelerini verebilir, V 'nin en onemli iki (en ust) satiri bize iki boyutta bir kisi kumesi verebilir.

O zaman begeni matrisi uzerinde SVD uygulayalim,

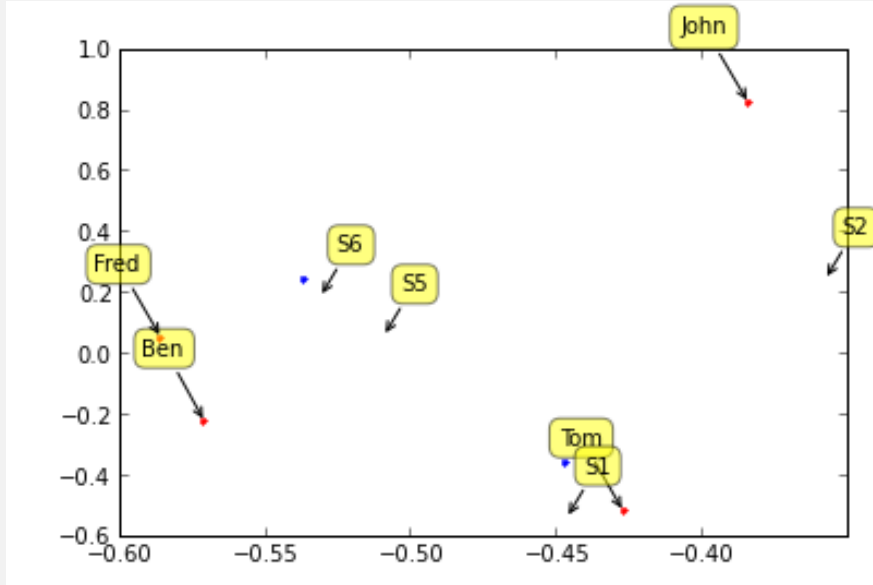
```
from numpy.linalg import linalg as la
U,Sigma,V=la.svd(data, full_matrices=False)
print data.shape
print U.shape, Sigma.shape, V.shape
u = U[:, :2]
vt=V[:, :2].T
print 'u', u
print 'vt', vt
print u.shape, vt.shape
```

```
(4, 6)
(4, 4) (4,) (4, 6)
u [[-0.57098887 -0.22279713]
   [-0.4274751  -0.51723555]
   [-0.38459931  0.82462029]
   [-0.58593526  0.05319973]]
vt [[-0.44721867 -0.53728743]
     [-0.35861531  0.24605053]
     [-0.29246336 -0.40329582]
     [-0.20779151  0.67004393]
     [-0.50993331  0.05969518]
     [-0.53164501  0.18870999]]
(4, 2) (6, 2)
```

değerleri elimize geçir. U ve VT matrisleri

```
def label_points(d,xx,yy,style):
    for label, x, y in zip(d, xx, yy):
        plt.annotate(
            label,
            xy = (x, y), xytext = style,
            textcoords = 'offset points', ha = 'right', va = 'bottom',
            bbox = dict(boxstyle = 'round,pad=0.5', fc = 'yellow', alpha = 0.5),
            arrowprops = dict(arrowstyle = '->', connectionstyle = 'arc3,rad=0'))

plot(u[:,0],u[:,1], 'r.')
label_points(data.index, u[:, 0], u[:, 1], style=(-10, 30))
plot(v.T[:,0],v.T[:,1], 'b.')
label_points(data.columns, vt[:, 0], vt[:, 1], style=(20, 20))
```


Cok guzel! SVD bize urun bazinda sezon 5 ve 6'nin bir kume olusturdugunu, Ben ve Fred'in de kisi bazinda ayri bir kume oldugunu gosterdi.

Azaltilmis boyutlari nasil kullaniriz? Yeni bir kisiyi (mesela Bob) ele alinca, bu kisinin verisini oncelikle aynen diger verilerin indirgendigi gibi azaltilmis boyuta “indirgememiz” gerekiyor. Cunku artik islem yaptigimiz boyut orasi. Peki bu indirgemeyi nasil yapariz? SVD genel formulu hatirlarsak,

$$A = USV$$

Azaltilmis ortamda

$$A = U_k S_k V_k$$

Diyelim ki gitmek istedigimiz nokta azaltilmis U , o zaman U_k 'yi tek basina birakalim,

$$AV_k^{-1} = U_k S V_k V_k^{-1}$$

U_k, V_k matrisleri ortonormal, o zaman $V_k^{-1} V_k = I$ olacak, yani yokolacak

$$AV_k^{-1} = U_k S$$

Benzer sekilde

$$AV_k^{-1} S^{-1} = U_k$$

Cok fazla ters alma islemi var, her iki tarafin devrigini alalim

$$(S^{-1})^T (V_k^{-1})^T A^T = U_k^T$$

$V_k^{-1} = V_k^T$ o zaman ustteki formül devrigin devrigini almak demektir, yani tekrar basa donmus oluyoruz, demek ki V_k degismeden kalıyor

$$(S^{-1})^T V_k A^T = U_k^T$$

S ise kosegen matris, onun tersi yine kosegen, kosegen matrisin devrigi yine kendisi

$$S^{-1} V_k A^T = U_k^T$$

Bazi kod ispatlari, u 'nun ortonormal olmasi:

```
np.dot(u.T,u)

array([[ 1.00000000e+00,  4.83147593e-18],
       [ 4.83147593e-18,  1.00000000e+00]])
```

Dogal olarak $..e-17$ gibi bir sayi sifra cok yakin, yani sifir kabul edilebilir. Devrik ve tersin ayni oldugunu gosterelim: Iki matrisi birbirinden cikartip, cok kucuk bir sayidan buyukluge gore filtreleme yapalim, ve sonuc icinde bir tane bile True olup olmadigini kontrol edelim,

```
not any(U.T-la.inv(U) > 1e-15)
```

True

Yeni Bob verisi

```
bob = np.array([5,5,0,0,0,5])
```

O zaman

```

print bob.T.shape
print u.shape
S_k = np.eye(2)*Sigma[:2]
bob_2d = np.dot(np.dot(la.inv(S_k),vt.T),bob.T)
print bob_2d

```

```

(6,)
(4, 2)
[-0.37752201 -0.08020351]

```

Ustte eye ve Sigma ile ufak bir takla attik, bunun sebebi svd cagrisindan gelen Sigma sonucunun bir vektor olması ama ustteki işlem için köşegen bir “matrise” ihtiyacımız olması. Eğer birim (identity) matrisini alıp onu Sigma ile çarparsak, bu köşegen matrisi elde ederiz.

Şimdi mesela kosinus benzerliği kullanarak bu izdüşümlemiş yeni vektörün hangi diğer vektörlere benzediğini bulalım.

```

for i,user in enumerate(u):
    print data.index[i],cos_sim(user,bob_2d)

```

```

Ben 0.993397525045
Tom 0.891664622942
John 0.612561691287
Fred 0.977685793579

```

Sonuca göre yeni kullanıcı Bob, en çok Ben ve Fred’e benziyor. Sonuca eristik! Artık bu iki kullanıcının yüksek not verdiği ama Bob’un hiç not vermediği sezonları alıp Bob’a tavsiye olarak sunabiliriz.

0.1 Movielens 1M Verisi

Bu veri seti 6000 kullanıcı tarafından yaklaşık 4000 tane filme verilen not / derece (rating) verisini içeriyor, 1 milyon tane not verilmiş, yani $4000 * 6000 = 24$ milyon olasılık içinde sadece 1 milyon veri noktası dolu. Bu oldukça seyrek bir matris demektir.

Verinin ham hali diğer ders notlarını da içeren üst dizinlerde var, veriyi SVD ile kullanılabilir hale getirmek için movielens_prep.py adlı script kullanılır. İşlem bitince movielens.csv adlı bir dosya script’te görülen yere yazılacak. Bu dosyada olmayan derecelendirmeler boş olacaktır. Bu boşlukları sıfırlarsak, scipy seyrek matrisi o noktaları atlayacaktır. Ardından bu seyrek matris üzerinde SVD işletilebilir.

Tavsiye kodlamamız için yazının başında anlatılan teknigi kullanacağız, film verisi üzerinde boyut azaltılması yapılacak, benzer kullanıcı bulunacak, ve herhangi bir yeni kullanıcı / film kombinasyonu için bu diğer benzer kullanıcının o filme verdiği not baz alınacak.

Veriyi eğitim ve test olarak iki parçaya böleceğiz. SVD eğitim bölümü üzerinde işletilecek.

Bu bağlamda, önemli bir diğer konu eksik veri noktalarının SVD sonuçlarını etkileyip etkilemeyeceği. Sonuçta eksik yerler nan, oradan sıfır yapıp ardından seyrek matris kodlaması üzerinden “atlanıyor” olabilir, fakat bu değerler atlanıyor (yani hızlı işleniyor, depolanıyor) olsa bile, onların sıfır olmasının bir anlamı yok mudur? Evet vardır. Not bakımından sıfır da bir not’tur, ve bu sebeple sonuçları istenmeyen biçimde etkileyebilir.

O zaman mevcut veriyi öyle bir değiştirelim ki verilmemiş notlar, yani sıfır değerleri sonucu fazla değiştirmesin.

Bunu yapmanın yollarından biri her film için bir ortalama not değeri hesaplamak, ve bu ortalama değeri o filme verilen tüm not değerlerinden çıkartmaktır. Bu işleme “sıfır çevresinde merkezlemek” ismi de verilir, hakikaten mesela film j için ortalama 3 ise, 5 değeri 2, 3 değeri sıfır, 2 değeri -1 olacaktır.

Altta Pandas mean çağırışı ile bu işlemin yapıldığını görüyoruz, dikkat, Pandas dataframe içinde nan değerleri olacaktır, ve Pandas bu değerleri atlaması gerektiğini bilir, yani bu değerler ortalamaya etki etmez. Ardından merkezleme işlemi eğitim verisi üzerinde uygulanıyor.

```
import pandas as pd, os
import numpy as np
import scipy.sparse as sps
df = pd.read_csv("%s/Downloads/movielens.csv" % os.environ['HOME'], sep=';')
print df.shape
df = df.ix[:,1:] # id kolonunu atla
df = df.ix[:, :3700] # sadece filmleri al
df_train = df.copy().ix[:5000, :]
df_test = df.copy().ix[5001:, :]
df_train[np.isnan(df_train)] = 0.0
movie_avg_rating = np.array(df_train.mean(axis=0))
df_train = df_train - movie_avg_rating
dfs_train = sps.coo_matrix(df_train)

df_train = np.array(df_train)
df_test = np.array(df_test)

print df_train.shape
print df_test.shape

__top_k__ = 10
import scipy.sparse.linalg as slin
import scipy.linalg as la
U, Sigma, V = slin.svds(dfs_train, k=__top_k__)
print U.shape, Sigma.shape, V.shape
Sigma = np.diag(Sigma)
```

```
(6040, 3731)
(5001, 3700)
```

```
(1039, 3700)
(5001, 10)
```

(10,) (10, 3700)

Altta test verisi üzerinde satır satır ilerliyoruz, ve her satır (aynı test kullanıcısı) film film ilerliyoruz, onlara teker teker bakıyoruz. İlk önce “verilmiş bir not” arıyoruz (cogunlukla not verilmemiş oluyor cunku), bulduğumuz zaman artık elimizde test edebileceğimiz bir şey var, o notu “sıfırlayıp” vektörün geri kalanını azaltılmış boyuta yansıtıyoruz, ve sonra o boyuttaki tüm diğer U vektörleri içinde arama yapıyoruz, en yakın diğer kullanıcıyı buluyoruz ve onun filme verdiği notu tahminimiz olarak kullanıyoruz.

Altındaki kodda, basitleştirme amaçlı olarak, eğer bulunan diğer kullanıcı o filme not vermemişse, o filmi atlıyoruz. Gerçek dünya şartlarında o filme not vermiş ve hala yakın olan (en yakın olmasa da) başka bir kullanıcı bulup onun notu kullanılabilir.

```
def euclid(inA,inB):
    return 1.0/(1.0 + la.norm(inA - inB))

rmse = 0; n = 0
for i,test_row in enumerate(df_test):
    for j, test_val in enumerate(test_row):
        if np.isnan(test_val): continue
        curr = test_row.copy()
        curr[j] = np.nan
        curr[np.isnan(curr)] = 0.

        proj_row = np.dot(np.dot(la.inv(Sigma),V),curr)

        sims = np.array(map(lambda x: euclid(x, proj_row), U[:,:__top_k__]))
        isim = np.argmax(sims)

        # eğer bulunan kullanıcı o filme not vermemişse atla
        if np.isnan(df.ix[isim, j]): continue

        # eğitim verisinde notlar sıfır etrafında ortalansın, tekrar
        # normal haline döndür
        est = df_train[isim, j]+movie_avg_rating[j]

        # gerçek not
        real = df_test[i, j]

        print i, 'icin en yakin', isim, 'urun',j, 'icin oy', est, 'gercek', real
        rmse += (real-est)**2
        n += 1
        break
    if i == 20: break

print "rmse", np.sqrt(rmse / n)
```

0 icin en yakin 1903 urun 144 icin oy 5.0 gercek 5.0

1

icin en yakin 239 urun 144 icin oy 5.0 gercek 5.0
2

icin en yakin 2045 urun 844 icin oy 4.0 gercek 4.0
3

icin en yakin 4636 urun 0 icin oy 3.0 gercek 4.0
4

icin en yakin 139 urun 845 icin oy 4.0 gercek 5.0
5

icin en yakin 427 urun 1107 icin oy 4.0 gercek 5.0
6

icin en yakin 3620 urun 31 icin oy 4.0 gercek 4.0
7

icin en yakin 1870 urun 0 icin oy 4.0 gercek 3.0
8

icin en yakin 4816 urun 106 icin oy 5.0 gercek 5.0
9

icin en yakin 3511 urun 0 icin oy 3.0 gercek 4.0
10

icin en yakin 3973 urun 1212 icin oy 5.0 gercek 4.0
11

icin en yakin 2554 urun 287 icin oy 4.0 gercek 5.0
12

icin en yakin 4733 urun 31 icin oy 4.0 gercek 3.0
13

icin en yakin 2339 urun 9 icin oy 4.0 gercek 3.0
14

icin en yakin 3036 urun 10 icin oy 4.0 gercek 3.0
15

icin en yakin 2748 urun 253 icin oy 5.0 gercek 5.0
16

icin en yakin 450 urun 16 icin oy 4.0 gercek 4.0
17

icin en yakin 1133 urun 9 icin oy 5.0 gercek 2.0
18

```
icin en yakin 3037 urun 253 icin oy 5.0 gercek 4.0  
19
```

```
icin en yakin 1266 urun 107 icin oy 3.0 gercek 3.0  
20
```

```
icin en yakin 537 urun 253 icin oy 5.0 gercek 5.0  
rmse 0.975900072949
```

Sonuc fena degil. Tavsiye programlarinda RMSE 0.9 civari iyi olarak bilinir, Netflix yarismasinda [4] mesela kazanan algoritma RMSE 0.85'e erismistir.

Kaynaklar

[1] <http://www.igvita.com/2007/01/15/svd-recommendation-system-in-ruby/>

[2] Harrington, P., Machine Learning in Action

[3] <http://stats.stackexchange.com/questions/31096/how-do-i-use-the-svd-in-collaborative-filtering>

[4]